

MMFS 07.10

Birinci Baskı
Ocak, 2019
Değişiklik 1, Mayıs 2019

Saha Devri ve Kalıntı Kirlilik İşlemlerinin Yönetimi İçin Yönergeler ve Şartlar

Türkiye Cumhuriyeti Milli Mayın Faaliyet Otoritesi
Millî Savunma Bakanlığı
Millî Mayın Faaliyet Merkezi Dairesi Başkanlığı
Makina ve Kimya Endüstrisi Kurumu Genel Müdürlüğü Yerleşkesi
Döğol Caddesi No:4 Anadolu Meydanı (Tandoğan)
06330 Yenimahalle / Ankara/TÜRKİYE

E-posta: mafam@msb.gov.tr
Tel: 0 (312) 4025430-31-32-33
Faks: 0 (312) 2131826
(Web: <https://mafam.msb.gov.tr>)

Uyarı

Bu doküman, kapak sayfasında belirtilen tarihten itibaren yürürlüktedir. Milli Mayın Faaliyet Standartları (MMFS) sürekli gözden geçirme ve revizyona tabi olduğundan, kullanıcılar dokümanın durumunu doğrulamak için, MAFAM İnternet sitesine (<https://mafam.msb.gov.tr>) başvurmalıdır.

Telif Hakkı

Bu doküman, bir Milli Mayın Faaliyet Standardıdır (MMFS) ve telif hakları MAFAM'a aittir. Bu doküman veya bir kısmı, MAFAM'ın önceden yazılı izni olmaksızın, hiçbir biçimde veya vasıta ile ve başka amaçlarla kopyalanamaz, saklanamaz veya iletilemez.

Bu doküman satılamaz.

Türkiye Cumhuriyeti Milli Mayın Faaliyet Otoritesi

Millî Savunma Bakanlığı

Millî Mayın Faaliyet Merkezi Dairesi Başkanlığı

Makina ve Kimya Endüstrisi Kurumu Genel Müdürlüğü Yerleşkesi

Döğol Caddesi No:4 Anadolu Meydanı (Tandoğan)

06330 Yenimahalle / ANKARA

E-posta: mafam@msb.gov.tr

Tel: 0 (312) 4025430-31-32-33

Faks:0 (312) 2131826

(Web: <https://mafam.msb.gov.tr>)

MMFS-Mayıs 2019

Tüm hakları saklıdır.

İçindekiler

İçindekiler.....	iii
Önsöz.....	iv
Giriş.....	v
1. Kapsam	1
2. Referanslar	1
3. Terimler, tanımlar ve kısaltmalar	1
4. Saha devri ve kalıntı kirliliği yönetim süreci	3
4.1. Planlama.....	3
4.2. Hazırlık	5
4.2.1. Teknik olmayan keşif.....	5
4.2.2. Teknik keşif	5
4.2.3. Temizleme gereksinimi.....	6
4.2.4. Finansman (kaynakların hareketliliği)	6
4.2.5. Sözleşme hazırlama	6
4.2.6. Eğitim.....	6
4.2.7. Bilgi Yönetimi	7
4.2.8. Teçhizat ve araçlar	7
4.2.9. Akreditasyon	8
4.3. Temizleme.....	8
4.3.1. Temizleme usulleri.....	8
4.3.2. Patlayıcı Madde İmhası (PMİ).....	9
4.3.3. Uzmanlık yetenekleri	9
4.3.3.1.Hayvan Tespit Sistemleri (HTS) Kullanılması	9
4.3.3.2.Mekanik mayın temizleme.....	9
4.3.4. Halkla ilişkiler.....	10
4.3.5. İş Sağlığı ve Güvenliği.....	10
4.4. Saha devri sonrası.....	11
4.5. Kalıntı kirliliği yönetimi.....	11
5. Kalite Yönetimi (KY)	12
6. Sorumluluklar	12
6.1. Birleşmiş Milletler.....	12
6.2. Milli Mayın Faaliyet Otoritesi (MMFO).....	12
6.3. Bağışçılar (Donörler).....	13
6.4. Mayın temizleme kuruluşu.....	13
EK-A Referanslar	14
EK-B Mayın temizleme süreci.....	16
EK-C ISO 9000 Kalite standartları serisi.....	17
EK-C Lahika-1 ISO 9001:2008 için Gereken usuller.....	20
EK-C Lahika-2 ISO 9001:2008 – Mayın temizleme operasyonu için rehber ilkeler.....	21
Değişiklik kaydı.....	22

Önsöz

İnsani mayın temizleme programları için uluslararası standartlar, ilk olarak Temmuz 1996'da Danimarka'da yapılan uluslararası teknik konferansta çalışma grupları tarafından önerilmiştir. Mayın temizlemenin tüm yönleri için ölçütler belirlenmiş; standartlar önerilmiş ve "temizleme" için evrensel bir tanım üzerinde uzlaşmıştır. 1996 yılı sonlarında, Danimarka'da önerilen ilkeler, Birleşmiş Milletler (BM) öncülüğündeki bir çalışma grubu tarafından geliştirilmiş ve İnsani Mayın Temizleme Faaliyetleri için Uluslararası Standartlar hazırlanmıştır. Birinci baskı, Mart 1997'de BM Mayın Eylem Servisi (UNMAS) tarafından yayımlanmıştır.

Bu ilk standartların kapsamı, başta mayın risk eğitimi ve mayın mağdurlarına yardımı olmak üzere mayın faaliyetinin diğer bileşenlerini içerecek ve operasyonel usuller, uygulamalar ve normlarda yapılan değişiklikleri yansıtacak şekilde genişletilmiştir. Standartlar yeniden geliştirilmiş ve Uluslararası Mayın Faaliyet Standartları (IMAS) adını almıştır.

Birleşmiş Milletler, standartların geliştirilmesi ve sürdürülmesi dâhil olmak üzere, mayın faaliyet programlarının etkili biçimde uygulanması ve teşvik edilmesinden genel olarak sorumludur. Bu bağlamda UNMAS, Birleşmiş Milletler bünyesinde, IMAS'ın geliştirilmesi ve sürdürülmesinden sorumlu olan ofistir. IMAS, Cenevre Uluslararası İnsani Mayın Temizleme Merkezi'nin desteğiyle hazırlanmıştır.

IMAS'ı hazırlama, gözden geçirme ve revize etme çalışmaları; uluslararası kuruluşlar, devlet kurumları ve sivil toplum kuruluşlarının desteğiyle, teknik komiteler tarafından yürütülmektedir. Her standardın en son versiyonu, teknik komite çalışmaları hakkında bilgiler ile birlikte, <http://www.mineactionstandards.org/> sitesinde bulunmaktadır. Gelişen mayın faaliyet normları ve uygulamalarını yansıtmak ve uluslararası düzenlemeler ve gereklerde meydana gelen değişiklikleri dâhil etmek amacıyla, IMAS asgari olarak üç yılda bir gözden geçirilmektedir.

1 nolu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi 342'nci maddesi kapsamında Türkiye Cumhuriyeti sınırları dâhilinde ve görevlendirilmesi halinde yurt dışında gerçekleştirilmesi planlanan insani maksatlı mayın ve/veya patlamamış mühimmat temizliğine yönelik faaliyetler ile Millî Mayın Temizleme Standartlarını hazırlamak/güncel bulundurmaktan Milli Mayın Faaliyet Merkezi (MAFAM) D.Bşk.lığı sorumludur.

Birleşmiş Milletler tarafından hazırlanan uluslararası standartlar ışığında Milli Mayın Faaliyet Standartları (MMFS) oluşturulmuştur.

Giriş

Mayın faaliyet programlarının oluşturulması için genel ilkeler ve gerekler MMFS 02.10 dokümanında ele alınmıştır. Bu kılavuz, kalan riskle ilişkili olanlar da dâhil olmak üzere, Patlayıcı Maddenin (PM) saha devri de dâhil olmak üzere teknik işlemler için yönetim gereksinimlerine odaklanmaktadır.

Saha Devri, tüm mayın/Harp Kalıntısı Patlayıcıların (HKP) mevcudiyeti ve şüphesinin teknik olmayan keşif, teknik keşif ve/veya temizleme yoluyla belirlenmesi, tanımlanması ve ortadan kaldırılması için makul olan tüm çabaların gösterilmesi sürecidir. "makul çaba" için ölçütler milli mayın faaliyet otoritesi tarafından belirlenir. Bu da uygun politikalar ve yönetim süreçlerinin geliştirilmesi ve uygulanması, yöneticiler, saha çalışanlarının becerilerinin oluşturulması, sürekli olarak geliştirilmesi, mayın ve HKP tehlikelerine ilişkin doğru bilgilerin zamanında elde edilmesi, güvenli/etkili operasyonel usullerin uygulanması, uygun/etkili teçhizat kullanılması yoluyla gerçekleştirilmektedir.

Saha Devri süreci (MMFS 07.11, 08.10 ve 08.20'de detaylı olarak belirtilen şartlar) ve kalıntı kirlilikle başa çıkmak için geliştirilen sistemler/süreçler, esas olarak risk yönetimi riskleridir. Her türlü PM tarafından sunulan özel riskler, gerekli olduğu yerlerde değerlendirilmiş ve işlenmiş/hafifletilmiştir. Saha Devri sürecinin uygunluğu, etkinliği ve etkililiği, ilgili tüm risklerin yeterince yönetildiğinden emin olmak için çeşitli aşamalarda gözden geçirilir.

Tüm etkin risk yönetimi, operasyonel durumu anlamaya yardımcı olmak ve risklerin yönetildiği şekilde değerlendirilmesini, azaltılmasını ve gözden geçirilmesini desteklemek için uygun bilgi yönetim sistemlerine erişim üzerine kuruludur. Risk, ISO sisteminde "belirsizliğin etkisi" olarak tanımlanmaktadır. Saha Devri yönetiminin kilit bir parçası, verilerin ve bilgilerin toplanması, depolanması, analizi ve yayılmasıyla belirsizliği azaltmaktır. Benzer şekilde, artık riski etkin bir şekilde yönetmenin kilit bir bileşeni, karar vermede tarihsel veri/bilgileri kullanarak, analiz ederek ve kullanarak belirsizliği azaltmaktır.

Saha Devri işlemleri, Sivil Toplum Kuruluşlarının (STK) ticari şirketleri, ulusal mayın faaliyet ekipleri veya askeri birimler (insani yardımın kaldırılması veya HKP iyileştirmesi yaparken) gibi birçok farklı kuruluş tarafından gerçekleştirilmektedir. İnsani bir acil durum müdahalesi olabilir veya ulusal bir mayın faaliyet kapasitesinin oluşturulmasına katkı sağlayacak bir geliştirme programının parçasını oluşturabilir. Siyasi, güvenlik ve teknik yönlerin hızla ve sıkça değiştiği durumlarda çalışmalar yapılabilir. Bununla beraber, operasyonların güvenli, etkin ve etkili kalması gerektiği çevik, hızlı/duyarlı bir karar alma ve yönetim faaliyeti gerektiren durumlar dâhil olmak üzere, çok çeşitli koşullar altında da çalışmalar yapılabilir.

Yönetim sadece mevcut görevleri planlama ve denetleme ile ilgili değildir. Güvenliği, etkililiği ve verimliliği arttırmak ve saha devri operasyonları ile mayından etkilenen topluluklar arasında sürekli bir bağlantı sağlamak için mevcut uygulama ve usulleri sürekli gözden geçirmekle ilgilidir.

Mayın faaliyet programları, etkilenen bir ülkedeki tüm kirlilik türlerinin tamamını kısa bir süre içinde ele almayı nadiren gerçekleştirebilir. Bunun yerine yetkililer ve yöneticiler, insanlara, varlıklara ve daha geniş acil durum yeniden yapılandırma/geliştirme programlarına yönelik risklerin ölçeğini/niteliğini yansıtan faaliyetlere öncelik vermektedir.

Zamanla, çoğu ulusal program, koşulların izin verdiği ölçüde çoğalır ve ardından riskin kapsamı ve ciddiyeti azaldıkça ve daha az yaygınlaştıkça tekrar azalır. Programların ölçeği, kapsamı ve niteliğindeki değişiklikleri yönetmek, bir mayın faaliyet otoritesinin ve ulusal bir program dâhilinde çalışan kurum ve kuruluşların önemli bir işlevidir. Zaman geçtikçe ve bir kez saha devri işlemi uygulandığında, çoğu ülke kendisini kalıntı kirlilik sorunuyla baş başa bulmaktadır. Kalıntı risk yönetimi için uygun araçların ve sistemlerin geliştirilmesi de dâhil olmak üzere, artık kirlenmenin yönetimine uygun alternatif bir kurumsal mimariye yumuşak ve etkin bir geçişin planlanması ve hazırlanması, mayın faaliyet programının erken dönemlerinde de ele alınması gereken sorumluluklardır. Mayın faaliyet programı, doğru bilgilerin bu amaçla sistematik olarak kaydedilmesini sağlar.

Saha Devri ve Kalıntı Kirlilik İşlemlerinin Yönetimi İçin Yönergeler ve Şartlar

1. Kapsam

Bu standart saha devri ve kalıntı kirlilik operasyonlarının etkin yönetimi için özellikler ve rehber ilkeler sunmaktadır.

Bu kılavuz saha devri ve kalıntı kirliliğine odaklanmasına rağmen, buradaki ilkeler Mayın Risk Eğitimi (MRE) projeleri ve stokların imhası gibi faaliyetler de dâhil olmak üzere diğer mayın faaliyet süreçlerine de uygulanabilir.

2. Referanslar

Referanslar listesi EK-A'da verilmiştir. Referanslar, bu standartta atıf yapılan ve bu standardın hükümlerinin bir parçasını oluşturan önemli dokümanlardır.

3. Terimler, tanımlar ve kısaltmalar

MMFS 07.10 standartlar serisinde kullanılan tüm terim ve tanımlara ilişkin sözlük, MMFS 04.10'da verilmektedir.

IMAS standartlar serisinde, “-ecek (İngilizce “shall”), “-meli (İngilizce “should”) ve “-ebilir (İngilizce “may”), istenen uyum derecesini belirtmek için kullanılmaktadır. Bu kullanım, ISO standartları ve kılavuzlarındaki dil ile uyumludur:

- a. “-ecek (İngilizce “shall”), standarda uymak için uygulanacak gerekler, yöntemler veya özellikleri belirtir.
- b. “-meli (İngilizce “should”), tercih edilen gerekler, yöntemler veya özellikleri belirtir; ve
- c. “-ebilir (İngilizce “may”) ise, muhtemel bir yöntem veya hareket tarzını belirtir.

“**Milli Mayın Faaliyet Otoritesi**” (MMFO) terimi, mayından etkilenen bir ülkede, mayın faaliyetini düzenleme, yönetme ve koordine etme sorumluluğu verilen, genellikle bakanlıklar arası bir komite olan devlet kurumunu ifade eder.

Not: Türkiye Cumhuriyetinde MMFO'nun yetki ve sorumlulukları Milli Mayın Faaliyet Merkezi Dairesi Başkanlığı tarafından yürütülmektedir.

“**Mayın temizleme kuruluşu**” terimi, mayın temizleme projeleri veya görevlerini uygulamaktan sorumlu her türlü kuruluşu ifade eder (devlet, STK, askeri veya ticari kuruluş). Mayın temizleme kuruluşu ana yüklenici, alt-yüklenici, danışman veya temsilci olabilir.

“**Mayın temizleme alt-birimi**” terimi, teknik keşif, elle temizleme, Patlayıcı Madde İmhası (PMİ) veya Hayvan Tespit Sistemleri (HTS) timlerinin kullanılması gibi tanımlanmış mayın temizleme faaliyetlerinin bir veya daha fazlasını yapmak üzere operasyonel olarak akredite edilmiş, adı ne olursa olsun, bir mayın temizleme kuruluşunun unsurunu ifade eder.

Mayın faaliyeti kapsamında, saha devri teknik olmayan keşif, teknik keşif ve/veya temizleme yoluyla mayın/HKP'nin tüm varlığını ve şüphesini belirlemek, tanımlamak ve kaldırmak için tüm makul çabayı¹ uygulama sürecini açıklar. "Tüm makul çaba" için ölçütler MMFO tarafından tanımlanacaktır. Daha fazla bilgi için MMFS 07.11'e bakınız.

MMFS'de Patlayıcı Madde (PM)² teriminin kullanımı, mayın faaliyetinin aşağıdaki mühimmata verdiği cevabı kapsayacak şekilde yorumlanacaktır:

- a. Mayınlar,
- b. Demet mühimmat,
- c. Patlamamış mühimmat,
- ç. Terk edilmiş mühimmat,
- d. Bubi tuzakları,
- e. Diğer cihazlar [CEN³ Çalıştay Kararları (CÇK) ile tanımlandığı gibi],
- f. El Yapımı Patlayıcılar (aşağıda belirtildiği gibi).

İnsani amaçla ve aktif düşmanlıkların durdurulduğu alanlarda mayın, bubi tuzakları veya diğer cihazların tanımını karşılayan El Yapımı Patlayıcılar (EYP) mayın faaliyeti kapsamındadır.

"Harp Kalıntısı Patlayıcı (HKP)" terimi, beklenmeyen mühimmat ve terk edilmiş patlayıcı mühimmattır. (CÇK)

"Patlamamış mühimmat" terimi astarlanmış, tavalanmış, silahlandırılmış veya başka bir şekilde kullanıma hazır hale getirilmiş patlayıcı maddedir. Ateşlenmiş, düşürülmüş, başlatılmış veya projelendirilmiş olabileceği gibi arıza, tasarım veya başka bir nedenden ötürü de patlamamış olabilir.

"Terk edilen patlayıcı mühimmat" terimi bir silahlı çatışma sırasında kullanılmayan, bir birlik tarafından silahlı bir çatışmada bırakılmış veya terk edilmiş; bir birliğin kontrolünde olmayan patlayıcı maddedir. Terk edilmiş patlayıcı mühimmat astarlanmış, açılmış, silahlandırılmış veya kullanım için başka bir şekilde hazırlanmış olabilir. (CÇK)

¹ MMFS 04.10, 07.11, 08.10, 08.20

² MMFS 01.10 Milli Mayın Faaliyet Standartları (MMFS) Uygulama Kılavuzu

³ CEN: Avrupa Standartlar Komitesi

4. Saha devri ve kalıntı kirliliği yönetim süreci

Genel yönetim süreci EK-B’de genel hatlarıyla gösterilmiştir. Uygulamada, süreç her zaman doğrusal olmayabilir ve faaliyetler her zaman aynı sırada gerçekleşmeyebilir. Bununla birlikte, süreç, problemin tanımlanmasından arındırılmış alanın amaçlanan yararlanıcılarına teslim edilmesine kadar genel bir sekans ve mantıksal ilerleme olduğunu göstermektedir. İşlem; MMFS 07.12’de yer alan Planla, Uygula, Kontrol et, Önlem al dizisinin temel aşamalarını gösterir. Dört ana adımda, hepsi bilginin yönetimi tarafından desteklenen operasyonel, kalite ve risk yönetimi fonksiyonlarının bir karışımı yer almaktadır.

Saha devri, Teyit Edilmiş Tehlikeli Alanları (TETA) tanımlamak ve daha iyi açıklamak için tüm makul çabayı (uygulama ve patlayıcı olmayan sübvansiyonlar da dâhil olmak üzere); teknik olmayan keşif, teknik keşif ve temizlik yoluyla kanıta dayalı bir araştırma ile tüm mayın/HKP şüphesini ortadan kaldırma sürecinde belgelenmiş bir yaklaşımdır. MMFS 07.11 süreci detaylı olarak ortaya koymaktadır. Saha devri sürecinin uygulanmasını izleyen herhangi bir artık risk, makul bir çabanın aynı kanıta dayalı ilkeleri kullanılarak yönetilir.

Mayın/HKP kirliliğinin getirdiği riskleri yönetmek, değişen koşulları ve durumları yansıtacak şekilde stratejik ve operasyonel planlarla gerektiği gibi güncellenen döngüsel bir süreçtir. Stratejik, operasyonel ve teknik karşılıklar; bir ülke veya bölge aktif bir çatışma döneminden acil durum yeniden yapılanma sürecine geçtikçe, daha geniş gelişim aşamaları yoluyla, artık kirlenmenin bazı insan faaliyetlerine sınırlı riskler getirdiği daha uzun vadeli bir geleceğe geçtikçe değişmektedir.

Temel yönetim süreci, ulusal bir programın her aşaması boyunca aynı kalır. Durum dikkate alınır, etkilenen varlıklar üzerindeki riskler ve etkiler tespit edilir, değerlendirilir ve önemi belirlenir. Bu riskleri hafifletmek için gerekli kapasiteler ve yetenekler belirlenir, teçhizat ve kaynaklar tedarik edilir, insanlar eğitilir ve uygulamalı çalışmalar (mayın faaliyetinin beş ayağı) yürütülür. Risklerin ve etkilerin azaltma derecesini belirlemek için izleme ve değerlendirme yapılır; mayın faaliyet çalışmalarının uygun, haklı, ekonomik, verimli ve etkili olmasını sağlamak için programdaki değişikliklerle ilgili ilerleme gözden geçirilir ve kararlar alınır.

Her ülkede, yeniden yapılanma yoluyla nihai kalıntı yönetimine kadar çatışmalardan arınmış bir doğrusal ilerleme mümkün olamayabilir; bazıları tersine dönebilir ve hatta çatışmaya geri dönecek kadar talihsiz olabilir. Döngüsel yönetim süreci uygulanabilir kalır, ancak zorunlu olarak mayın faaliyeti çalışmalarının ölçeğinde ve kapsamında önemli dalgalanmalara neden olabilir.

Yönetim sürecinin beş aşaması (planlama, hazırlık, tasfiye, saha devri sonrası ve artık yönetim faaliyetleri) aşağıda ele alınmaktadır.

4.1. Planlama

Planlama; bilginin toplanması, değerlendirilmesi, işlenmesi, ilerlemek için uygun bir yol seçilmesi ve devamında bir görevin nasıl yürütüleceğine dair ayrıntılı bir yöntem geliştirilmesi sürecidir.

Mayın faaliyetinde planlama süreci, mayın faaliyetlerinin gerçekleştiği durumları anlamak ve etkilenen kişilere PM tarafından sunulan riskler/etkiler için uygun/etkili azaltma önlemlerinin belirlenmesi ve kurulması için merkezi bir öneme sahiptir.

Mayın faaliyet makamları ve yöneticileri devam eden çatışmalarda taraf olma riskini tanımlamalı, değerlendirmeli, izlemeli ve incelemelidir. Bu tür risklerin azaltılması, üst yönetimin yanı sıra ilgili makamlar, kurumlar, devlet daireleri ve bağışçılar ile yakın koordinasyon içerisinde gerçekleştirilmelidir.

Mayın faaliyeti için planlama; PM tehlikelerinin şekli, boyutu ile etkisi hakkındaki bilgilerin doğru biçimde ve zamanında elde edilmesini gerektirir. Bu tür bilgiler teknik/teknik olmayan keşiflerden, yerel bilgilerden, değerlendirme görevlerinden ve devam eden yerel mayın faaliyeti (HKP de dâhil olmak üzere) projeleri ve görevlerinden elde edilecektir.

Bir milli mayın faaliyet programının geliştirilmesi kararı normalde bu tür bir ihtiyacı gösteren doğru ve yeterli bilgilerin toplanması sonucunda ortaya çıkacaktır. Bu bilginin toplanması süreci resmi/planlanmış faaliyetler ve resmi olmayan faaliyetlerin bir birleşiminden meydana gelir. Bu, Genel Mayın Faaliyeti Değerlendirmesi (GMFD) olarak anılabilir. Bu süreç sürekli bir bilgi toplama sürecidir ve ilgili tüm yollarla; PM kazaları, olayları ve diğer PM ile ilgili bilgilerle ilişkilidir. Süreç ülkede PM sorununun olduğuna dair ilk bilginin alınması ile fiilen başlar, PM sorununa dair tüm bilgiler bilindiği zaman fiilen sona erer.

GMFD sürecinde:

a. Etkilenen ülke, münferit toplumlardaki PM sorununun boyutu ile etkisinin değerlendirilmesi için bilgi toplanmakta ve değerlendirilmektedir.

b. İhbar edilen ve/veya şüphelenilen alanlarda PM kirlenmesi, patlayıcı tehlikesinin miktarı ve türü hakkında keşif gerçekleştirme konusundaki gereklilik hakkında karar verilmesi için bilgi sunmaktadır.

c. Gelecekteki mayın faaliyetleri ve projelerinin planlanmasına yardım sağlamak amacıyla güvenlik durumu, arazi/toprak özellikleri, iklim, rotalar, altyapı ve yerel destek tesisleri hakkında genel bilgi toplamaktadır.

GMFD süreci sırasında toplanan bilgiler, sorunun (varsa) boyutu ve kapsamı hakkında giderek artan bir gösterge, bunu yerine getirmek için ihtiyaç duyulan kaynaklara ilişkin bir değerlendirme, problemin ele alınması için ulusal kapasiteler, potansiyel ve finansal kaynaklar, insan becerileri, materyaller ile bilgiler de dâhil olmak üzere harici yardımlara duyulan ihtiyaçların bir değerlendirmesini sunmalıdır. Toplanan bilgi, belli bir noktada, milli otoritenin gerekli yardımlarla birlikte önceliklerini belirlemesini ve uyumlu bir milli mayın faaliyet programı ve planı geliştirmeye başlamasını sağlayacaktır.

Gelecekteki olası mayın faaliyet programları için, planlama süreci ideal olarak ülke durumuna ilişkin bir değerlendirme⁴ ile başlamalıdır. Bu değerlendirmede büyük ölçüde, daha önceki harbin taraflarınca sağlanan mevcut bilgiler ve kadın örgütleri de dâhil olmak üzere mayınlardan etkilenen ülke veya bölge ile aşına olan kurumlar veya örgütlerden faydalanılacaktır.

⁴ Bu GMFD ile aynı olmamakla birlikte GMFD'nin bir parçasıdır.

Birleşmiş Milletler yardımının talep edildiği durumlarda, mevcut bilgileri geçerlemek, güncellemek ve de ilk elden PM durumunun boyutu ile etkisini tespit etmek için çok disiplinli değerlendirme ekibi ülkeye sevk edilebilir. Ülke değerlendirmesi milli mayın faaliyet programının gerekli olup olmadığına ve bu tür bir programın mümkün olup olmadığına karar vermelidir. Resmi olmayan mayın temizleme projeleri de dâhil olmak üzere, devam etmekte olan çalışmalara tam tanınma sağlanmalıdır.

4.2. Hazırlık

Hazırlık, saha devri gereğini açıklamaya yardım eden ve mayın temizleme kuruluşunun da alt birimlerinin teknik olmayan keşif, teknik keşif ve temizleme görevlerini yerine getirme konusundaki kapasitelerini geliştiren tüm kolaylaştırıcı faaliyetleri içermektedir. Bunun içinde MMFS 07.30 dokümanında da öngörüldüğü üzere mayın faaliyet kuruluşlarının seçilmesi ve akreditasyonu da bulunmaktadır.

Ulusal düzeyde hazırlık, şu süreçleri de içermelidir:

- a. Teçhizat hazırlığı,
- b. Cinsiyete ve yaşa göre ayrıştırılmış biçimde mağdur bildirme yöntemlerin oluşturulması,
- c. Hem kadın hem de erkek toplum gönüllüleri için bir ağ oluşturmak veya mevcut toplum gönüllüleri ağları ile aralarında bağlantı kurulması,
- ç. Koordinasyon faaliyetleri,
- d. Diğer sektörlerle bağlantılar,
- e. Bilginin yönetimi.

4.2.1. Teknik olmayan keşif

Teknik olmayan keşif terimi, PM kirlenmesinin nerede mevcut olduğu ve nerede mevcut olmadığını daha iyi tanımlamak ve kanıtlar sağlamak suretiyle saha devri önceliklendirmesi ve karar süreçlerini desteklemek amacıyla, PM kirlenmesinin mevcudiyeti, tipi, dağılımı ile çevresi hakkında, teknik müdahaleler kullanılmaksızın verilerin toplanması ve analizini ifade eder. MMFS 08.10 dokümanı teknik olmayan keşfin nasıl yapılacağı konusunda rehber ilkeler sunmaktadır.

4.2.2. Teknik keşif

Teknik keşif terimi, PM kirlenmesinin nerede mevcut olduğu, nerede mevcut olmadığını daha iyi tanımlamak, kanıtlar sağlamak suretiyle saha devri önceliklendirmesi ve karar süreçlerini desteklemek amacıyla, PM kirlenmesinin mevcudiyeti, tipi, dağılımı ile çevresi hakkında, uygun teknik müdahaleler kullanılarak verilerin toplanması ve analizini ifade eder. MMFS 08.20 dokümanı, saha devri sürecinde teknik keşif kullanılması konusunda rehber ilkeler sunmaktadır.

4.2.3. Temizleme gereksinimi

Temizlik, sadece normalde teknik olmayan bir keşif veya teknik keşif sonrasında oluşturulan TETA'da yapılmalıdır. Temizliğin amacı, PM'nin tanıma, taşınma veya imhasıdır. Özel bir alandan özel bir derinliğe arazinin kullanıcılar için güvenli olmasını sağlar. MMFS 09.10, temizlik gerekleri konusunda rehberlik eder.

Yeni bir mayın faaliyet programının ilk aşamalarında, mayın temizleme kuruluşuna bağışçı ve/veya MMFO tarafından verilen genel önceliklere dayanarak, kendi temizleme görevlerini belirleme vazifesinin verildiği durumlar olabilir. Bu tür durumlarda mayın temizleme kuruluşu temizleme faaliyetinden önce MMFS 07.11 Saha devri dokümanında belirlenen rehber ilkeleri uygulamalı, her bir proje için temizlenmesi planlanan alanı ve derinliği resmi olarak kayıt altına almalıdır.

4.2.4. Finansman (kaynakların hareketliliği)

Saha devri faaliyetleri için finansman çeşitli kaynaklar tarafından sağlanmaktadır. Finansman, mayınlardan etkilenen ülkelerin hükümeti tarafından; bağışçı hükümetler, Birleşmiş Milletler veya diğer uluslararası kuruluşlar tarafından veya bazı durumlarda bağışçılar/yardımseverler tarafından sağlanabilir. Mayın temizleme STK'ları doğrudan kamu veya özel kaynaklardan veya kamu birikimlerinden kaynak toplayabilir. Fonlar güven fonlarında veya diğer tür kontrol edilen hesaplarda saklanabilir. Fonun kaynağından bağımsız olarak, fonun saha devri süreçlerinin gerçek maliyetini karşılaması ve bağışçı tarafından uzun dönemli bir taahhüt verilmesi önemlidir. Bu konu özellikle; mayın kuruluşunun çalışanları, mekanik mayın temizleme gibi pahalı yeni teçhizat ve HTS eğitimi gibi uzman yeteneklere yatırım yapılmasını gerektiren büyük projelerde önemlidir. Finansman, gerekli olduğu şekilde programdaki hem kadınların hem de erkeklerin gereksinimlerini dikkate almalıdır.

4.2.5. Sözleşme hazırlama

Yürütülecek çalışmaların tanımı ideal olarak bir sözleşme, görevlendirme sırası veya başka bir tür resmi anlaşma şeklinde olmalıdır. Bir sözleşme veya görevlendirme sırasının hazırlanması mayından etkilenen ülkenin ulusal hükümetinin bağışçı kurumla birlikte temizleme gereksinimini ayrıntılı olarak belirlemesini sağlamaktadır. Sözleşme; temizleme çalışmaları sırasında benimsenecek risk ve kalite yönetim süreçleri hakkında ayrıntı sunmalıdır. Aynı zamanda da raporlama gereklerini ve ulaşılabilecek ilerleme ile dönüm noktalarını da ana hatlarıyla belirlemelidir.

Mayın faaliyet sözleşmelerine ilişkin rehberlik MMFS 07.20 dokümanında sunulmuştur.

4.2.6. Eğitim

Saha devri faaliyetleri; iyi nitelikli yöneticiler ile iyi eğitilmiş keşifçiler ve mayın temizleme görevlileri gerektirmektedir. Üst düzey ulusal yöneticiler ve teknik danışmanlar için bazı merkezi eğitimlerin uygun olabilmesine rağmen, yalnızca kültürel ve dil ile ilgili nedenlerden dolayı değil, aynı zamanda PM tehlikelerine ilişkin ayrıntılara erişim açısından da, eğitimlerin büyük çoğunluğu mayından etkilenen ülkede gerçekleştirilmelidir. Hem kadın hem de erkek yöneticilerin dâhil edilmesi dikkate alınmalıdır. MMFS 06.10 Eğitim Yönetimi dokümanı eğitim gerekleri konusunda rehberlik sunmaktadır.

Eğitim, mayın faaliyet yöneticileri için mevcut olan birincil risk azaltma önlemlerinden birini teşkil eden devamlı bir süreçtir. Eğitim ihtiyaçlarının analizi, çalışma şartlarının daha geniş analizinin bir parçası olarak ve mayın faaliyetlerinin izlenmesi sonuçları ışığında (MMFS 07.40 uyarınca) planlama süreçleri sırasında vurgulanan gereklilikleri yansıtmaktadır.

4.2.7. Bilgi Yönetimi

Mayın faaliyet programlarının etkili biçimde yönetilmesi için doğru ve uygun bilginin zamanında sunulması gerekmektedir. Yerel, ulusal ve uluslararası düzeyde program planlayıcıları, yöneticiler ve bağışçılarda toplumun ihtiyaçları için geçerli olan çeşitli bilgi kaynakları mevcuttur. Bu tür bilgilere erişim genellikle kısıtlıdır ve önemli verilerin doğruluğu onaylanamamaktadır.

MMFO, mayından etkilenen toplumların genel bilgi akışına ve yönetim sürecine tam olarak katılmaları için tüm çabayı göstermelidir. Bu, toplum temelli raporlama mekanizmalarının kurulması ve milli mayın faaliyet süreci boyunca toplumun katılımını sağlama konusundaki bağlılık ile gerçekleştirilebilir. Toplum katılımı, çeşitliliğin sağlanması için diğer faktörlerin yanı sıra cinsiyet, yaş ve kültür gibi faktörlerin dikkate alınması yoluyla dengeli bir hale getirilmelidir.

MMFO ve mayın temizleme kuruluşları etkili bilgi yönetimi sistemleri kurmalı ve sürdürmelidir. BM'nin Mayın Faaliyetleri Bilgi Yönetimi Sistemi (MFBYS) saha ve ana merkez düzeyindeki ilgili bilgilerin zamanında toplanması, sıralanması ve dağıtılması için imkânları sağlamak amacıyla geliştirilmiştir. MFBYS tüm mayın faaliyet programlarının kullanımına açıktır.

Güncel, doğru ve eksiksiz bilgilerin hazır bulunması, güvenli ve verimli bir mayın faaliyeti çalışması için çok önemlidir.

Bilgi ihtiyaçları, bilgi yönetimi ve bilgi sistemlerinin mayın temizleme operasyonlarına uygulanması konusunda rehberlik MMFS 05.10 dokümanında sunulmuştur.

4.2.8. Teçhizat ve araçlar

Önceliklerin gerçekleştirilmesini sağlamak için en etkili biçimde uygun araçların dağıtılmasını sağlamak MMFO'nun sorumluluğundadır. Bu da ulusal düzeyde temizleme durumuna göre gerekli oldukça dağıtılabilen belli bir rezerv kapasitesinin sağlanması yoluyla gerçekleştirilebilir.

Saha devri faaliyetleri geleneksel olarak elle yapılan uygulamalar, usuller ve tatbikatlara dayanmıştır. Pek çok durumda, elle gerçekleştirilen yöntemler (metal detektörleri ve el araçları kullanılarak) PM'nin tespit edilmesi, ortadan kaldırılması veya imha edilmesi için en uygun ve etkili yol olacaktır. Ancak, bazı programlarda teçhizatın daha fazla kullanılması temizleme faaliyetinin (ve saha devrinin diğer unsurlarının) daha güvenli, etkili ve verimli biçimde gerçekleştirilmesini sağlayabilir.

Mayın temizleme teknolojileri teknik şartlarına ve elverişliliğe göre üç temel kategoriye ayrılabilir:

a. Tam olarak geliştirilmiş, test edilmiş/değerlendirilmiş (T/D) ve büyük çaplı düzeltmeler veya değişiklikler olmaksızın mayın faaliyet programlarına eklenebilen teçhizat,

b. Çalıştığı kanıtlanmış fakat daha ileri düzeyde geliştirme ve resmi T/D gerektiren teknolojiler,

c. Mayın temizleme için kullanılabilen fakat henüz tam gelişmemiş ve resmi olarak kanıtlanmamış teknolojiler.

Mayın temizleme kuruluşları teçhizat tedariklerini ilk kategoriye odaklamalıdır; fakat mümkün olduğu yerlerde ikinci kategoridekilerin de gelişimine ve sahaya çıkarılmasına da yardım etmelidir. Bazı yeni teknolojiler güvenlik ve maliyet etkinliği konularında önemli gelişmeler sağlama potansiyeline sahiptir; bağışçılar yeni teknolojileri sahaya çıkararak mayın temizleme kuruluşlarına ve bunların T/D'sine yardım ve teşvik sağlamalıdır.

Mayın temizleme için teknolojilerin kullanımı ve teçhizat tedariki konusunda rehberlik MMFS 03.10 dokümanında verilmiştir. Bir takım CEN (Avrupa Standartlar Komitesi) Çalıştay Kararları metal dedektörleri, makineler ve Kişisel Koruyucu Teçhizat (KKT) gibi mayın temizleme teçhizatının T/D'si konusunda rehberlik sunmaktadır. Daha fazla ayrıntı MAFAM internet sitesinde bulunabilir.

4.2.9. Akreditasyon

Akreditasyon süreci iki bölümden meydana gelmektedir. Yönetimsel akreditasyon; bir mayın temizleme kuruluşunun etkili ve verimli biçimde planlama, yönetim süreçlerini gerçekleştirme konusunda yeterlik ve yetenek sahibi olduğunun resmen tanınmasını sağlayan usuldür. Operasyonel akreditasyon ise; bir mayın temizleme kuruluşunun mayın temizleme faaliyetini gerçekleştirme konusunda yeterlik ve yetenek sahibi olduğunun resmen tanınmasını sağlayan usuldür. Akreditasyon, kuruluşun genel merkezine (ülke içindeki ofis) uygun bir süre için (genellikle iki veya üç yıl gibi kısıtlı bir süre için) verilecektir. Operasyonel akreditasyon keşif, elle temizleme ve HTS kullanma gibi belirli mayın temizleme faaliyetleri için gerekli olan yetenekler için geçerlidir.

Mayın temizleme kuruluşlarının akreditasyonu için rehberlik MMFS 07.30 dokümanında sunulmuştur.

4.3. Temizleme

Temizleme mayınların ve HKP'nin yerinin belirlenmesi, ortadan kaldırılması veya imhası sürecidir. PMİ operasyonları için, aynı zamanda erişimi, teşhisi, emniyetli hale getirmeyi, nihai imha süreçlerini ve (uygun yerlerde) koruyucu çalışmalarını da içerebilir.

Temizleme gereklerinin tanımlanması konusunda rehberlik MMFS 09.10 dokümanında sunulmuştur. Muharebe Sahası Temizliği gereklerinin belirlenmesine ilişkin rehber ilkeler MMFS 09.11 dokümanında verilmiştir.

4.3.1. Temizleme usulleri

Etkili ve güvenli operasyonel usuller için olan ihtiyaç esastır. Yerinde PM imhası, güvenlik mesafeleri ve patlayıcılara elle müdahale edilmesi gibi bazı operasyonel usuller uluslararası normlara ve "en iyi uygulamalar"a dayanmaktadır. Bazıları ise yerel PM tehlikelerine ve zemin koşullarına dayanmaktadır. Bazıları teçhizat özellikleri ve performansını yansıtmaktadır. Bazıları ise dürtme ve kazı için benimsenen pozisyonlar gibi yerel tercihleri yansıtmaktadır.

Standart Uygulama Talimatları (SUT), tüm operasyonel usuller, uygulamalar ve tatbikatlar için hazırlanmalıdır. SUT, bir operasyonel görev veya faaliyeti uygulamak için tercih edilen yöntemi tanımlayan talimattır. Bunların amacı; operasyonel etkililiği ve güvenliği artırma hedefi doğrultusunda bir kuruluş içinde tanınabilir, ölçülebilir, tekdüzelik, uyumluluk ve ortak kullanılabilirlik derecelerini belirlemektir. SUT, yerel gerekleri ve durumları yansıtmalı ve toplumsal cinsiyete duyarlı olmalıdır.

4.3.2. Patlayıcı Madde İmhası (PMİ)

PMİ patlamamış bombacıklar da dâhil olmak üzere PM'nin imhasını içermektedir (MMFS 04.10'daki tanıma bakınız.). PM, bir mayın temizleme sözleşmesinin parçası olarak temizlenebilir veya PMİ alanında uzmanlaşan bir yüklenici tarafından ayrıca belirlenen düzenlemeler kapsamında temizlenebilir ya da her iki durum paralel olarak meydana gelebilir. MMFS amaçları doğrultusunda, her iki faaliyet de PMİ operasyonu olarak tanımlanmaktadır.

Proaktif saha devri sırasında bulunan mayın/HKP'nin büyük çoğunluğu bombacıklar, el bombaları ve havan mühimmatı gibi küçük patlayıcı maddelerdir. Fakat HKP aynı zamanda topçu mühimmatı, güdümlü füzeler, havadan atılan bombalar, kargo mühimmat ve saklanmış/Terk Edilmiş Mühimmat (TEM) gibi büyük maddeleri de içermektedir. HKP'nin geniş yelpazedeki boyutları ve karmaşıklığı PMİ operasyonlarının yönetimine özel bir ilgi gösterilmesini gerektirmektedir. Mayın temizleme programının bir parçası olarak, PMİ yönetimi için rehberlik MMFS 09.30 dokümanında sunulmuştur. Bu, genel ilkeleri ve yönetim sorumluluklarını içermektedir. Belirli bir patlayıcı madde imhası için özel teknik rehberlik sunmamaktadır. CÇK⁵ 15464:2005 dokümanı PMİ yeterlikleri için gerekler konusunda rehberlik sunmaktadır.

4.3.3. Uzmanlık yetenekleri

4.3.3.1. Hayvan Tespit Sistemleri (HTS) Kullanılması

Gömülmüş mayın ve mühimmatın buharını tespit etmek için HTS kullanılması son yıllarda giderek yaygınlaşmış ve günümüzde bazı programlar çok sayıda köpek kullanmaktadır. Ancak arama köpeklerinin iddia edilen performansında farklılıklar olmuştur.

Bazı kullanıcılar temizleme oranlarında beş kat ve üzeri artış ileri sürerken, diğerleri (bazen aynı bölgede olanlar bile), HTS programlarının etkililiği ve güvenilirliği konusundaki şüphelerini dile getirmişlerdir. Benzer farklılıklar köpek denemelerinde de ortaya çıkmıştır.

MMFS 09.40 dokümanı HTS kullanımı konusunda MMFO'ya ve mayın temizleme kurumlarına rehberlik sunmaktadır.

4.3.3.2. Mekanik mayın temizleme

Mayınların patlatılması, imha veya izole edilmesi amacıyla üretilen mekanik araçların sayısı giderek artmaktadır. Bazı durumlarda mekanik araçlar örneğin belirli HKP ve bombacıklara karşı da kullanılabilir. Mekanik araçların kullanılması, imha veya izole edilmesi amacıyla üretilen mekanik araçların sayısı giderek artmaktadır. Bazı durumlarda mekanik araçlar örneğin belirli HKP ve bombacıklara karşı da kullanılabilir.

⁵ CÇK: CEN Çalıştay Kararları.

İlk zamanlardaki makineler genellikle hantal, güvenilirmez ve düşük güce sahipti ve gerçekleştirilen temizleme bütünsel bir elle temizleme-mekanik temizleme usulünün bir parçası olmadığı sürece asgari BM gereklerinin altında kalmaktaydı. Günümüzde, bu tür makinelerin kullanıldığı yerlerde, gerçekleştirilen faaliyetler genellikle bitki örtüsünün ve tökez teli ile harekete geçen mayınların kaldırılması yoluyla riskin azaltılmasıyla ve alan azaltma faaliyetinin bir parçası olarak bazı mayın imha süreçleri ile sınırlıdır. MMFS 09.50 dokümanı mekanik mayın temizleme operasyonlarına ilişkin rehber ilkeler sunmaktadır.

Yeni ve denenmemiş mekanik sistemlerin uygulamaya konulması için usuller 1998 yılında Karlsruhe'de toplanan Uluslararası Mayın Faaliyet Teknolojileri Konferansı'nda geliştirilmiştir. Konferansta tüm mekanik sistemlerin güvenli, etkili ve güvenilir olduklarının onaylanması için resmi olarak değerlendirilmesi önerilmiştir. Bu önerinin ardından Birleşmiş Milletler tarafından, tüm BM destekli mayın faaliyet programları için kabul edilmiştir.

İdeal olarak denemeler (ve ardından deneme verilerinin değerlendirilmesi), mekanik sistemler mayın faaliyet programlarında kullanılmaya başlamadan önce gerçekleştirilmelidir. Ancak bazen değerlendirmenin bir program başladıktan sonra gerçekleştirilmesi de gerekebilir. CÇK 15044:2004 dokümanı mayın temizleme makinelerinin test edilmesi için rehber ilkeler sunmaktadır.

4.3.4. Halkla ilişkiler

Halkla ilişkiler bir bütün olarak mayın faaliyet programının, özellikle de saha devri sürecinin ayrılmaz bir parçasıdır. Halkla ilişkiler görevlileri için cinsiyet dengesi ve özgeçmiş çeşitliliğini sağlamak için özel çaba gösterilmelidir. Halkla ilişkiler şu konularda önemli rol oynamaktadır:

- a. Keşif ve temizleme gereklerini onaylamak,
- b. Son ürünün (temizlenmiş arazi) kalitesi konusunda halkın yüksek düzeyde güven duymasını sağlamak.

Halkla ilişkiler fonksiyonunun genel gerekleri mayın faaliyet ekibindeki uzman üyeler tarafından yerine getirilebilir veya bu kapasite bir uzman Mayın Risk Eğitimi (MRE) kurumuna alt yüklenmeyle verilebilir.

MMFO, genel izleme planına kurumun halkla ilişkiler kapasitesini de eklemelidir. Bazı durumlarda yeterli bir halkla ilişkiler fonksiyonunun oluşturulmasını ve sürdürülmesini sağlamak amacıyla mayın temizleme kuruluşları ile MRE programları arasındaki bağlantıların kurulması için bağlayıcı bir rol üstlenilmesine gerek olabilir.

4.3.5. İş Sağlığı ve Güvenliği (İSG)

Mayın temizleme programları yöneticilerinin etkili yönetim ve gözetim sunarak, risk azaltmaya katkı sağlayan çalışma uygulamaları geliştirerek, kendiliğinden güvenli tasarıma sahip teçhizat seçerek, uygun eğitimler sunarak ve hem kadınlar hem de erkekler için etkili ve uygun Kişisel Koruyucu Teçhizat (KKT) sağlayarak güvenli çalışma ortamına ulaşmaları gerekmektedir. Operasyonel ortamlar ve mayın temizleme faaliyetlerinin sahip olduğu geniş yelpaze göz önünde bulundurulduğunda, tüm durumlar için geçerli olacak kesin ve tam bir talimat dizisi sunmak mümkün değildir.

Mayın temizleme kuruluşları her mayın temizleme görevi için ve her mayın temizleme alanı için İSG risklerinin belirlenmesini, değerlendirilmesini ve azaltılmasını sistematik biçimde ve zamanında sağlayacak yönetim usulleri ve süreçleri geliştirmeli ve sürdürmelidir.

Mayın temizleme operasyonlarında kullanılmak üzere İSG genel gerekler için rehberlik MMFS 10.10'da, Mayın temizleme sahası güvenliği için rehberlik MMFS 10.20'de, KKT için rehberlik MMFS 10.30'da, Mayın temizleme faaliyetleri için tıbbi desteğe ilişkin rehberlik MMFS 10.40'da, Patlayıcıların depolanması, taşınması ve elle müdahale edilmesine ilişkin rehberlik MMFS 10.50'de, Mayın temizleme olaylarının raporlanması ve soruşturulmasına ilişkin rehberlik MMFS 10.60'da, Çevrenin korunmasına ilişkin rehberlik ise MMFS 10.70 dokümanında sunulmuştur.

4.4. Saha devri sonrası

Temizlenmiş arazinin denetlenmesi, temizlik şartlarının yerine getirildiğine dair güven sağlamayı amaçlamaktadır ve bu nedenle genel temizlik sürecinin önemli bir bölümünü oluşturmaktadır. Devir teslim usulünün önemli bir yönü, herhangi bir artık riskin yönetilmesi için mevcut sistemleri ve usulleri vurgulamak, söz konusu riskin sahipliğini netleştirmek ve yerel topluluğun tamamen bilgilendirilmesini sağlamaktır.

Bir arazinin devir tesliminden önce, alan araştırılmalı ve işaretlenmeli; iptal edilmiş, azaltılmış, temizlenmiş alanlar hakkında detaylar da dâhil olmak üzere gerekli tüm belgeler hazırlanmalı ve resmi devir teslim belgesi ile ilişkilendirilmelidir. MMFS 08.30 dokümanı temizlik sonrası dokümantasyona ilişkin rehberlik sunmaktadır. Bu süreç; devir süreci sırasında kadınlara veya erkeklere karşı ayrımcılık yapılmamasını sağlamak amacıyla temizlenmiş araziye erişim, arazinin kullanımı ve araziye ilişkin mülkiyet kurallarına dair bir analiz içermelidir.

Mümkün olduğu yerde, mayın temizleme kuruluşları operasyonun planlama, hazırlık ve temizleme aşamaları ile ilgili öğrenilen dersleri belirlemek amacıyla resmi bir Proje Sonrası Değerlendirme (PSD) gerçekleştirmelidir. PSD'ye; teçhizatın, usullerin, eğitimlerin ve desteklerin uygunluğuna ilişkin bir rapor ile tüm kaza/olay raporları da eklemiş olmalıdır. Endişe konuları belirlenmeli, önceliklendirilmeli ve çözümler sunulmalıdır. PSD için gereksinim, bağışçılar ve milli otoriteler tarafından temizleme sözleşmelerine eklenmelidir. PSD'ler milli mayın faaliyet otoritelerine, Birleşmiş Milletlere [BM Mayın Faaliyet Servisi (UNMAS), BM Kalkınma Programı (UNDP), BM Proje Hizmetleri Ofisi (UNOPS)] ve bağışçılara/ sponsor kurumlara dağıtılmalıdır.

İncelenen ve temizlenen arazilerin performanslarının uzun süreli izlenmesi MMFS 07.40 gerekliliklerine uygun olarak yapılmalıdır.

4.5. Kalıntı kirliliği yönetimi

Kalıntı kirlenmesi, saha devri işleminin uygulanmasından sonra arta kalan riskle ilişkilidir. Tüm makul çabanın aynı kanıt dayalı prensipleri kullanılarak yönetilir. Kalıntı kirliliğinin yönetilmesi, herhangi bir diğer kirlilik türü ile ilişkili aynı risk yönetimi ilkelerinin ve bir mayın faaliyet programının diğer aşamalarının uygulanmasına dayanır. Genel beklentiye göre; artık kirlenmenin yönetiminin daha az kaynak gerektirmesi muhtemeldir ve sorumlulukların, polis ve askeri birlikler gibi daha önceki operasyon aşamalarına kıyasla, ulusal bir sistemde sürdürülebilir olan farklı aktörlere devredilmesini içerebilir.

Uygun kurumsal mimarilerin, veri kümelerinin, araçların ve sistemlerin geliştirilmesi de dâhil olmak üzere artık kirlenmenin yönetimi için planlama, bir mayın faaliyet programı olgunlaştığında ve gelecekteki artık yönetim ihtiyaçlarını planlamak için varlıklar mevcut olduğunda başlamalıdır. Bu, operasyonların ölçeğinde ve kapsamındaki değişikliklere, farklı finansman kaynaklarına geçiş ve farklı aktörler içinde uygun yeterliliğin gelişiminin kontrollü bir şekilde yönetilmesine olanak sağlayacaktır. İzleme süreçlerinden, operasyonel raporlamadan ve gerektiğinde olası gelecekteki ihtiyaçların erken gösterimlerini sağlamak için özel çalışmalar yoluyla toplanan stratejik, operasyonel ve teknik bilgiler kullanılmalıdır. Ulusal stratejik planlar, ileriye dönük analiz ve artık kirlenmenin yönetimi amacıyla planlama için yeterli öneride bulunmalıdır.

Gelecekteki ihtiyaçları araştırmak, onlar için planlama yapmak ve uygun hazırlıkları uygulamadaki gecikmeler, artık kirlenmenin yönetilmesinde zorluklara yol açabilir. Uluslararası kurumlar ve bağışçılar tarafından desteklenen yetkililer ve yöneticiler, stratejik yönetim döngüsünün bir parçası olarak, ilgili verilerin toplanmasını ve etkili planlamayı teşvik etmelidir.

5. Kalite Yönetimi (KY)

MMFS 07.12, 07.30 ve 07.40'ta ayrıntılı olarak belirtildiği gibi, Kalite Yönetimi'nin ilkeleri, teknik operasyonların planlama, uygulama, izleme, gözden geçirme ve güncellemesinin her aşamasında uygulanabilir.

6. Sorumluluklar

6.1. Birleşmiş Milletler

Birleşmiş Milletler IMAS'ı geliştirmekte olan mayın faaliyet normları ve uygulamalarını yansıtacak ve Uluslararası Standardizasyon Örgütü (ISO) ve Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) tarafından ortaya koyulanlar gibi uluslararası düzenlemeler ve gereklerde yapılan değişiklikleri de içerecek biçimde sürekli iyileştirecektir. Mayın faaliyet programlarının etkili biçimde yönetilmesine vesile olacak bir düzen kurulmasını sağlama konusunda genel sorumluluğa sahiptir.

UNMAS, Birleşmiş Milletler Sekreterliği bünyesinde yer alan IMAS'ın geliştirilmesi ve sürdürülmesi konusunda uluslararası topluma karşı sorumluluk sahibi olan ofistir.

6.2. Milli Mayın Faaliyet Otoritesi (MMFO)

MMFO keşif ve mayın temizleme projelerinin etkili biçimde yönetilmesinden, ulusal ve yerel şartların yerine getirilmesinden sorumludur. MMFO nihayetinde, saha devri gereksinimlerinin belirlenmesi, mayın temizleme kuruluşlarının akreditasyonu, mayın temizleme kuruluşlarının izlenmesi ve temizlenmiş araziye ilişkin tam sorumluluk kabul etmeden önce temizleme sonrası denetlemelerin gerçekleştirilmesi de dâhil olmak üzere kendi ulusal sınırları içindeki sürecin tüm aşamalarından sorumludur.

Ulusal Mayın Faaliyet Stratejik Planının (UMFSP) geliştirilmesinden, korunmasından, gözden geçirilmesinden ve güncellenmesinden; mayın faaliyet çalışmalarının ölçeğinin ve kapsamının geçerli ve beklenen şartlar ve koşullar ışığında uygun, uygulanabilir ve kabul edilebilir olmasını sağlamaktan MMFO sorumludur.

MMFO, saha devri sürecinin yönetimi için ulusal politika ve standartların oluşturulmasından ve korunmasından sorumludur. Bu usuller IMAS ve diğer ulusal/uluslararası standartlar, düzenlemeler ve şartlarla tutarlı olmalıdır.

6.3. Bağışçılar (Donörler)

Bağışçı kuruluşlar yönetim sürecinin bir parçasıdır ve bu nedenle finansman sağladıkları projelerin etkili biçimde ve toplumsal cinsiyetin ana akımlaştırılması da dâhil olmak üzere uluslararası standartlara uygun biçimde yönetilmelerini sağlama sorumluluğuna sahiptirler. Bu sözleşme, dokümanların yazılışı konusunda sıkı bir dikkati ve bu tür sözleşmeleri yerine getirmek üzere seçilmiş mayın temizleme kuruluşlarının akreditasyon ölçütlerine uymasını sağlamayı gerektirmektedir. Bağışçılar aynı zamanda kalite yönetimi standartları ve rehber ilkelerinin uygulanmasını sağlama konusunda da kısmen sorumluluk sahibidirler. Bu sorumluluk ve hesap verebilirlik MMFO'nun kurulma aşamasında olduğu ve henüz deneyim edinme fırsatına sahip olmadığı durumlarda daha da fazladır.

6.4. Mayın temizleme kuruluşu

Nihayetinde, ne türde olursa olsun, mayın temizleme kuruluşu; uygun ve etkili bir yönetim sistemi kurması, bunu MMFO'ya kanıtlaması, keşif ve mayın projesinin tamamında bunu uygulaması gereken kuruluştur.

EKLER:

EK-A Referanslar

EK-B Mayın Temizleme Süreci

EK-C ISO 9000 Kalite standartları serisi

EK-C Lahika-1 ISO 9001:2008 için gereken usuller

EK-C Lahika-2 ISO 9001:2008 - Mayın temizleme operasyonları için rehber ilkeler

EK- A

Referanslar

Aşağıdaki dokümanlar, bu metinde atıf yoluyla bu standardın bir parçası haline gelen hükümler içermektedir. Tarih taşıyan referanslar için, bu yayımların sonraki değişiklikleri veya revizyonları geçerli değildir. Ancak, standardın bu bölümüne dayalı olan anlaşmaların tarafları, aşağıda belirtilen dokümanların en son versiyonlarını uygulama imkânlarını araştırmaya teşvik edilmektedir. Tarih taşımayan referanslar için, atıf yapılan normatif dokümanın en son baskısı geçerlidir. ISO ve IEC üyeleri, hâlihazırda yürürlükte olan ISO ve EN sicil kütüklerini muhafaza etmektedir.

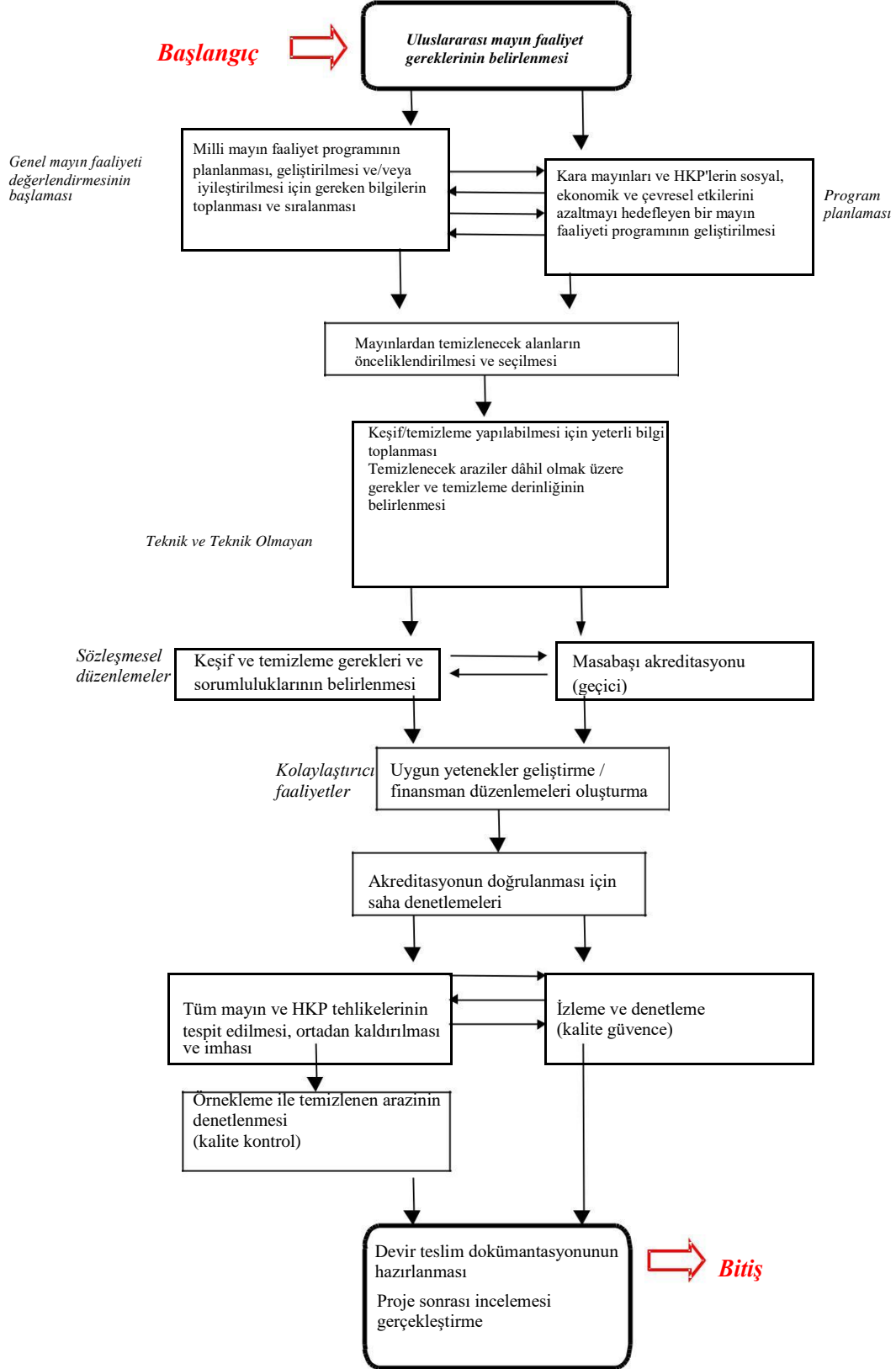
- a. MMFS 02.10 Mayın Faaliyet Programı Oluşturma Kılavuzu,
- b. MMFS 03.10 Mayın Faaliyet Teçhizatı Tedarik Kılavuzu,
- c. MMFS 04.10 Mayın Faaliyet Terim, Tanım ve Kısaltmaları Sözlüğü,
- ç. MMFS 05.10 Mayın Faaliyeti Bilgi Yönetimi,
- d. MMFS 06.10 Eğitim Yönetimi,
- e. MMFS 07.11 Saha Devri,
- f. MMFS 07.12 Mayın Faaliyetlerinde Kalite Yönetimi
- g. MMFS 07.20 Mayın Faaliyet Sözleşmesi Geliştirme ve Yönetim Kılavuzu,
- ğ. MMFS 07.30 Mayın Faaliyet Kuruluşlarının Akreditasyonu,
- h. MMFS 07.40 Mayın Faaliyet Kuruluşlarının İzlenmesi,
- ı. MMFS 08.10 Teknik Olmayan Keşif,
- i. MMFS 08.20 Teknik Keşif,
- j. MMFS 08.30 Temizlik Sonrası Dokümantasyon,
- k. MMFS 09.10 Temizlik Gereklere,
- l. MMFS 09.11 Muharebe Sahası Temizliği,
- m. MMFS 09.30 Patlayıcı Madde İmhası,
- n. MMFS 09.40 Hayvan Tespit Sistemleri, İlkeleri, Gereksinimler ve Kılavuzları,
- o. MMFS 09.50 Mekanik Mayın Temizleme,
- ö. MMFS 10.10 İş Sağlığı ve Güvenliği-Genel Gereklere,
- p. MMFS 10.20 İş Sağlığı ve Güvenliği-Mayın Temizleme Sahası Güvenliği,

- r. MMFS 10.30 İş Sağlığı ve Güvenliği-Kişisel Koruyucu Teçhizat,
- s. MMFS 10.40 İş Sağlığı ve Güvenliği-Mayın Temizleme Faaliyetlerine Tıbbi Destek,
- ş. MMFS 10.50 Patlayıcıların Depolanması, Taşınması ve Kullanılması,
- t. MMFS 10.60 İş Sağlığı ve Güvenliği-Mayın Temizleme Olaylarının Raporlanması ve Soruşturulması,
- u. MMFS 10.70 İş Sağlığı ve Güvenliği-Çevrenin Korunması,
- ü. CÇK 15044:2004 Mayın Temizleme Makinelerinin Test Edilmesi,
- v. CÇK 15464:2005 PMİ Yetkinlik Standartları,
- y. ISO 9001:2008 (E). Kalite Yönetim Sistemi Standardı.

Bu referansların en son versiyonu/baskısı kullanılmalıdır. MAFAM, bu standartta kullanılan tüm referansların kopyalarını muhafaza etmektedir. MMFS'nin en son versiyonu/baskısına ilişkin sicil kütüğü MAFAM tarafından tutulmaktadır ve adresinde bulunan MAFAM internet sitesinden erişilebilir. MMFO, işverenler ve ilgili diğer kurum ve kuruluşlar, mayın faaliyet programlarına başlamadan önce bunların kopyalarını elde etmelidir.

EK-B

Mayın Temizleme Süreci

EK-C

ISO 9000 Kalite Standartları Serisi

Bu ek, UNMAS tarafından hazırlanan ve Mart 1998 tarihinde Ottawa'da gerçekleştirilen Uluslararası Mayın Faaliyeti Yönetimi Çalıştayı'nda sunulan kalite yönetimi sistemlerinin uygulanmasına ilişkin BM belgesinden alınmıştır. ISO 9000 standardının gözden geçirilmesi sonucunda yapılan değişiklikleri ve ardından gelen ISO 9000:2008 standardını yansıtacak biçimde güncellenmiştir.

Giriş

İnsani maksatlı mayın temizliği ve mayın temizleme için uluslararası standartları içeren bir çerçeve Temmuz 1996 tarihinde Danimarka'da gerçekleştirilen Uluslararası Mayın Temizleme Teknolojileri Konferansı'nda geliştirilmiş ve üzerinde anlaşmaya varılmıştır. Mayın temizleme süreçlerinin tüm özellikleri için ölçütler öngörülmüş, standartlar önerilmiş ve temizleme düzeyleri için yeni bir evrensel tanım teklif edilmiştir. Bu standartlar günümüzde Uluslararası Mayın Faaliyet Standartları olarak anılmaktadır.

Konferansta aynı zamanda kalite güvence ve kalite kontrol alanları için de koordineli bir yaklaşımın benimsenmesi, özellikle de kalite yönetimi sistemlerinin (ISO 9000 sistemlerinin uygulanması da dâhil olmak üzere) mayın faaliyeti ile ilgisinin incelenmesi önerilmiştir. Genel Kurul'a 1996 yılında sunduğu raporda Genel Sekreter bu çalışmalarını ileri taşıma konusunda BM'nin sorumluluklarını kabul etmiştir (23 Ekim 1996 tarihli A/51/540). Elli Birinci oturumda, Genel Kurul Üye Devletleri, hükümetler arası kuruluşları, STK'ları ve vakıfları mayın faaliyet standartları ve kalite yönetimine ilişkin bu gelişmekte olan çalışmaya destek sağlamaları konusunda teşvik etmiştir (4 Şubat 1997 tarihli A/RES/51/149).

Belgenin Amacı ve Kapsamı

Bu belge mayın temizleme konusu ile kalite yönetimi sistemlerinin (KYS) ilgisini ve ISO 9000 standardının bu alana uygulanmasını incelemekte ve öneriler sunmaktadır.

Bu belge KYS'nin mayın temizleme görevleri ve süreçlerinde uygulanmasına odaklanmasına rağmen, sunulan öneriler mayın temizlemenin diğer alanlarına da uygulanabilir.

Kalite-Tanımlar

Kalite kelimesi pek çok anlama sahiptir: Mükemmellik, tutarlılık, gereklere uygunluk ve eksikliklerden, kusurluluklardan veya kirlenmeden uzak olma düzeyi. Resmi ISO tanımı ise şu şekildedir: " bir dizi yapısal özelliğin, gerekleri yerine getirme derecesidir."

Toplam Kalite Yönetimi (TKY) kavramı ve Kalite Yönetimi Sistemlerinin (KYS) gelişimi 1980'li yıllarda değişiklik geçirmiş ve yönetim tarafından üretimde mükemmellik düzeylerine ulaşabilmek için kullanılmıştır. Kuruluşlarını değiştirme ve çalışanlarını güçlendirme felsefesini benimseyen şirketler dikkate değer performans düzeylerine ve açık bir rekabet üstünlüğüne ulaşmışlardır. 1990'lı yıllarda bu yaklaşım kamu sektörüne ve "kar amacı gütmeyen" kuruluşlara benzer düzeylerde performans artışları ile uygulanmıştır.

Kalite Yönetimi Sistemi

KYS unsurları:

KYS üç bileşenden meydana gelmektedir: (1) Bir kuruluşteki kuralları, normları ve gereken performansı tanımlayan standartlar ve ortak usuller, (2) Bu standartlara ulaşma konusunda kuruluşu teşvik eden bir dâhili yönetim sistemi (ISO 9001:2008 gibi), (3) Kuralları, normları ve gereken performansı belirleyen ve üye kuruluşlarının performansını izleyen ulusal ve uluslararası mesleki kuruluşlar gibi kurumsal düzenlemeler.

Belgenin bu bölümü bu üç bileşeni ele alacak ve bunların mayın faaliyeti ile ilgisini tartışacaktır.

ISO 9000 Sistemi:

ISO 9000 Sistemi bir kuruluşun kabul edilen gereklere uygun ürünler veya hizmetler sunmasını teşvik eden bir yönetim disiplini sunmaktadır. Bu gerekler müşterilerin belirli bir ürün için belirli ihtiyaçları ve beklentilerini yansıtabileceği gibi mesleki bir kuruluş tarafından uygun görülen hizmet standartları da olabilir (avukatlar veya hekimler gibi). ISO 9000 tek başına bir ürün veya hizmet standardı değildir. Ürünler için kabul ölçütleri bulunmamaktadır. Ancak ISO 9000 kuruluşların sürekli surette gerekli standartlarda ürünler ve hizmetler sunmalarını sağlayacak yönetim usulleri, süreçleri ve uygulamalarına sahip olmalarını gerektirmektedir.

1994 yılındaki özgün sistemde ISO 9000 akreditasyonunun üç düzeyi bulunmaktaydı: ISO 9001 en kapsamlı kalite sistemi olarak görülmekte, ISO 9002 kavramsal tasarım çalışmaları gerekmeyen ürün veya hizmet sunan kuruluşlar için daha uygun bulunmakta, ISO 9003 ise özel gereklere uygunluğun yalnızca bir son denetleme veya test yoluyla sağlanabildiği durumlarda kullanılabilen bir model kalite sistemi sunmaktaydı. 15 Aralık 2000 tarihinde bu üç standardın yerini ISO 9001:2000 olarak adlandırılan tek bir standart aldı. O günden bu yana ISO 9001:2000 güncellenmiş ve ISO 9001:2008 ile değiştirilmiş fakat kalite yönetimi gerekleri değişmeden kalmıştır.

ISO 9001:2008 akreditasyonu arayan kuruluşların, kabul edilmiş bir dizi ölçüte uyması gerekmektedir. Kabul edilen ölçütleri tanımlayan 5 büyük standart hükmü "alanı" bu belgede yer alan Lahika-1'de sıralanmıştır. Ölçütlerin yorumlanması kuruluşun rolüne ve ürün veya hizmet sunuyor olmasına bağlıdır. Pek çok mesleki kuruluş kendi işletme sektörleri veya meslekleri ile ilgili rehber ilkeler oluşturmuşlardır.

ISO 9001:2008 standardının mayın faaliyetine uygulanması:

ISO 9001:2008'deki 5 büyük standart hükmü "alanı"nın mayın faaliyeti ile uğraşan kuruluşların rollerini yansıtacak biçimde değiştirilmesi gerekmektedir.

Bu hükümlerin mayın temizleme ile olan alakası bunların bu belgede yer alan Lahika-2'de gösterildiği biçimde MMFS standartları ve kılavuzları üzerinde haritalanması ile belirlenebilir. Ortaya çıkan matris, mayın/HKP temizleme süreçlerinin toplam kalite gereklerinin daha derinlemesine ve kapsamlı biçimde anlaşılmasını sağlamaktadır. Örneğin, ISO 9001:2008 akreditasyonu isteyen bir mayın temizleme kuruluşunun pek çok sözleşmede talep edilen bir faaliyet olan dâhili kalite güvence ve kalite kontrol süreçlerinin uygunsuzlukları belirlemede nasıl kullanılacağını göstermesi beklenecektir.

MMFS standartları söz konusu olduğunda, kritik bir uygunsuzluk bir birim arazide (genellikle 1 metre kare) bir veya birden fazla mayın/HKP tehlikesi bulunması olarak tanımlanmaktadır.

Mayın temizleme kuruluşunun SUT'unun MMFS 07.40 dokümanında ifade edilen izleme ve temizleme sonrası denetleme gereklerine uygun olması beklenecektir.

Bu tür bir yaklaşım akreditasyon usullerinin bir parçası olarak yüklenicilerin ve alt yüklenicilerin uygunluğu ve hazır olma düzeyinin değerlendirilmesi ile ölçülmesi için ortak bir çerçeve ile şeffaflık sunacak ve bunun karşılığında ürüne karşı güvenin de artmasını sağlayacaktır.

Mesleki kurum ve kuruluşlar:

Kabul edilen mesleki standartları karşılamayı hedefleyen kuruluşlar ve bireyler genellikle ortak değerleri ve inançları paylaşmaktadır. Mesleki kurum ve kuruluşlar ilgi alanlarını temsil etmekte ve üyelerinin görüşlerini dile getirmektedir. Paylaşılan değerler ve inançlara bağlılığı teşvik etmek için kabul edilen standartlara uyulmasını sağlamaktadır. Kuruluşların pek çoğu ISO 9001:2000 (ISO 9001:2008) akreditasyonu için ayrıntılı mesleki rehber ilkeler ve aynı zamanda rutin KYS konularına ilişkin genel tavsiyeler yayımlamaktadır.

Bu tür kurum ve kuruluşların mayın faaliyeti çevrelerinde kurulması avantajlı olacağından teşvik edilmelidir. Bu kurumlar özellikle mesleki değerler sistemi oluşturulması ve ortak mayın faaliyet politikaları ve uygulamaları geliştirilmesi için faydalı bir mekanizma sunacaklardır. Birleşmiş Milletler Genel Merkezi (UNHQ) tarafından üstlenilen rolü tamamlayıcı nitelikte olacaktır.

İlk olarak bu tür kurum ile kuruluşların ulusal ve bölgesel olarak kurulması daha kolay olacaktır. Fakat uluslararası ilişkiler ve ortaklıklar da teşvik edilmelidir. An itibarıyla bu alanda bilinen tek bir kurum bulunmaktadır. Bu da 1998 yılında kurulan Mühimmat Temizleme Mühendisleri Kurumudur (IMCE).

Öneriler

23 Ekim 1996 tarih ve 51/540 sayılı Genel Kurul Kararı, etkili uluslararası mayın faaliyet standartları geliştirme ve kalite yönetimi uygulamalarına ilişkin rehberlik sunma konusunda BM'ye yükümlülük ve görev vermiştir. Bu görevin yerine getirilmesi için aşağıdaki öneriler sunulmuştur:

a. Mayın faaliyeti ile uğraşan kuruluşlar; strateji geliştirme, yönetim sistemleri oluşturma ve toplam kalite yönetimi ilkelerine uygun usuller ile uygulamalar gösterme konusunda teşvik edilmelidir.

b. Mayın faaliyeti alanında ISO 9000 standardının uygulanması konusunda bir dizi uluslararası rehber ilkenin belirlenmesi gerekmektedir.

c. Mayın faaliyeti çevrelerinde mesleki kuruluşların oluşturulması teşvik edilmeli fakat bunların yasal statüsü, yapısı ve düzeni yakından takip edilecektir.

EK-C Lahika-1

ISO 9001:2008 için Gereken Usuller

Aşağıdaki 5 konu alanı ISO 9001:2000 standardının büyük standart "hükümleri"ni temsil etmektedir. Bunlar çeşitli alt hükümler içermekte ve ISO 9001:2008 akreditasyonu alabilmek için bunların yerine getirilmesi gerekmektedir. Her bir alt hüküm daha özel gereklere sahiptir; toplamda bir politika veya uygulama veya her ikisi olarak, bir tür doküman veya süreç şeklinde bir kanıt gerektiren 184 konu bulunmaktadır. Her bir konunun alakasına ilişkin rehberlik mesleki kurum ve kuruluşlar tarafından sağlanmaktadır. Mayın temizleme için rehberlik Lahika-2'de sunulmuştur.

4. Kalite Yönetim Sistemi

- 4.1. Genel şartlar
- 4.2. Dokümantasyon şartları

5. Yönetim Sorumluluğu

- 5.1. Yönetimin taahhüdü
- 5.2. Müşteri odaklılık
- 5.3. Kalite politikası
- 5.4. Planlama
- 5.5. Sorumluluk, yetki ve iletişim
- 5.6. Yönetimin gözden geçirmesi

6. Kaynak Yönetimi

- 6.1. Kaynakların sağlanması
- 6.2. İnsan kaynakları
- 6.3. Altyapı
- 6.4. Çalışma ortamı

7. Ürün Gerçekleştirme

- 7.1. Ürün gerçekleştirmenin planlanması
- 7.2. Müşteri ile ilişkili süreçler
- 7.3. Tasarım ve geliştirme
- 7.4. Satın alma
- 7.5. Üretim ve hizmetin sunumu
- 7.6. İzleme ve ölçme donanımının kontrolü

8. Ölçme, analiz ve iyileştirme

- 8.1. Genel
- 8.2. İzleme ve ölçme
- 8.3. Uygun olmayan ürünün kontrolü
- 8.4. Veri analizi
- 8.5. İyileştirme

EK-C Lahika-2

ISO 9001:2008 - Mayın Temizleme Operasyonları İçin Rehber İlkeler

ISO 9001:2008 ve IMAS standartları	MMFS Standartları	01.10	02.10	03.10	03.20	03.30	03.40	04.10	05.10	06.10	07.10	07.11	07.20	07.30	07.40	08.10	08.20	08.30	08.40	09.10	09.30	09.40	09.50	10.10	10.20	10.30	10.40	10.50	10.60		
ISO 9001:2015 Standartları		MMFS Uygulama Kılavuzu	Mayın Faaliyet Programı Oluşturma Kılavuzu	Mayın Faaliyet Ekipmanı Tedarik Kılavuzu	Tedarik Süreci	Mayın faaliyet teknoloji araştırma kılavuzu	Mayın Faaliyet Ekipmanının Test Edilmesi ve Değerlendirilmesi	Mayın faaliyet terim, tanımı ve kısımları sözlüğü	Mayın faaliyet bilgi yönetimi	Eğitim Yönetimi	Saha Devri ve Kalite Kontrol Ekipmanlarının Yönetimi İçin Yöneltilmiş ve Saha Devri	Saha Devri	Mayın faaliyet sözleşmesi geliştirme ve yönetim kılavuzu	Mayın faaliyet kumullarının akrediasyonu	Mayın faaliyet kumullarının izlenmesi	Teknik olmayan keşif	Teknik keşif	Temizlik sonrası dekontaminasyon	Mayın ve HKP tehlikelerinin değerlendirilmesi	Temizlik gerekleri	Paalyazı Malde İmlası	Mayın keşif sistemleri, ilkeleri, gereksinimler ve kullanma kılavuzları	Mekamik Mayın Temizleme	ISG Genel Gerekler	ISG-Mayın Temizleme Sahası Güvenliği	ISG-Kişisel koruyucu ekipman	ISG-Mayın temizleme faaliyetlerine ilgili destek	Paalyazıların Depolanması, Taahhüt ve Kullanılması	ISG-mayın temizleme olaylarının raporlanması ve sonuçlandırılması		
4. Kalite Yönetim Sistemi																															
4.1. Genel Şartlar		■																													
4.2. Dokümantasyon şartları		■	■		■		■	■	■				■	■	■	■	■	■												■	
5. Yönetim sorumluluğu																															
5.1. Yönetimin taahhüdü		■											■	■																	
5.2. Müşteri odaklılık		■														■	■														
5.3. Kalite politikası																															
5.4. Planlama		■																													
5.5. Sorumluluk, yetki ve iletişim		■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	
5.6. Yönetimin gözden geçirmesi		■																													
6. Kaynak yönetimi		■																													
6.1. Kaynakların sağlanması																															
6.2. İnsan kaynakları										■		■									■	■									
6.3. Altyapı				■	■	■	■															■	■								
6.4. Çalışma ortamı		■												■										■	■	■	■	■	■	■	
7. Ürün gerçekleştirme		■																													
7.1. Ürün gerçekleştirme planlaması		■												■	■							■									
7.2. Müşteri ile ilişkili süreçler		■																													
7.3. Tasarım ve geliştirme				■	■		■																								
7.4. Satın alma				■	■								■																		
7.5. Üretim ve hizmetin sunumu		■												■	■																
7.6. İzleme ve ölçme donanımının kontrolü																															
8. Ölçme, analiz ve iyileştirme																															
8.1. Genel														■	■							■									
8.2. İzleme ve ölçme														■	■							■									
8.3. Uygun olmayan ürünün kontrolü																						■									
8.4. Veri analizi								■														■									
8.5. İyileştirme		■																													

Değişiklik Kaydı

MMFS değişiklik yönetimi

MMFS serisi standartlar, üç yılda bir resmi olarak gözden geçirilmektedir. Ancak bu kural, operasyonel güvenlik ve verimlilik nedenleriyle veya editoryal amaçlarla, üç yıllık dönem içinde değişiklik yapılmasını önlemez.

Bu MMFS dokümanına değişiklikler yapıldıkça, her değişiklik numaralandırılır, tarihi ve ayrıntılarıyla aşağıdaki çizelgeye kaydedilir. Değişiklik ayrıca, “değişiklik no. 1’i içerir” vs. tabirinin baskı tarihinin altına dâhil edilmek suretiyle MMFS’nin kapak sayfasında da gösterilir.

Her MMFS’nin resmi gözden geçirmesi tamamlandığında yeni baskı yayımlanabilir. Yeni baskının tarihine kadar yapılan değişiklikler ise, yeni baskıya dâhil edilir ve değişiklik çizelgesinden silinir. Değişikliklerin kaydı yeniden başlatılır ve yeni bir gözden geçirmeye kadar sürdürülür.

En son değiştirilmiş olan MMFS, <https://mafam.msb.gov.tr> adresine yüklenmiş olan versiyondur.

No	Tarih	Değişiklik Ayrıntıları
1	10.05.2019	İndirgenmiş Arazi yerine Azaltılmış Arazi ifadesi kullanıldı.
2	10.05.2019	Arazi İndirgeme yerine Saha Devri ifadesi kullanıldı.